

“Bir Sizden Bir Bizden, Olduk Bir Kile Tuzdan” Giresun Tuz Ekim Festivalinin Kırsal Turizm Çekiciliği Kapsamında Değerlendirilmesi

“One from You One from Us, We Lost a Bushel of Salt” Evaluation of Giresun Salt Planting Festival within the Scope of Rural Tourism Attractiveness

Mehmet ŞİMŞEK^{1,*}¹Asst. Prof., Department of Gastronomy and Culinary Arts, Faculty of Tourism, Giresun University, Giresun, Turkey

M A K A L E B İ L G İ S İ

Ö Z

Araştırma Makalesi

Makale Süreci:

Gönderim	: 23 Kasım 2020
Düzeltilme	: 1 Aralık 2020
Kabul	: 10 Aralık 2020
Yayımlanma	: 31 Aralık 2020

Anahtar Kelimeler:

Festival Turizmi
Kırsal Turizm
Alternatif Turizm
Yöresel Efsaneler

Son yıllarda insanların eğilimleri alternatif turizm türlerine yönelmektedir. Bu turizm türlerinin başında da kırsal turizm gelmektedir. Öte yandan kırsal turizmle ilgili çekicilikleri ön plana çıkaran, bölgeye özgü yerel ürünlerin sergilendiği yöresel festivaller, kırsal turizmin tanıtımı ve gelişimi açısından önem arz etmektedir. Söz konusu bu festivaller aynı zamanda bölgenin ekonomik ve kültürel canlılık yaşamasına da sebep olmaktadır. Bu bakış açısından hareketle bu çalışma kapsamında Giresun Çaldağ yöresinde gerçekleştirilen Tuz Ekim Festivali kırsal turizm çekiciliği kapsamında incelenmiştir. Özü itibarıyla nitel bir çalışma olan araştırmanın verileri gözlem ve kaynak taraması yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen verilere göre festival fikrinin yöreye özgü bir efsaneden doğduğu ve son iki yıldır Giresun Kültür Sanat ve Turizm Derneği ile Batlama Platformu tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Festival süresince yöreye özgü efsanelerin canlandırılmasının yanında yine yöreye özgü müzik, eğlence ve yöresel yiyeceklerin de katılımcılara sunulduğu belirlenmiştir. Festivalin sürdürülebilirliği açısından şu öneriler geliştirilmiştir; festivalin planlanması, bütçesinin çıkarılması adına bir festival komisyonu kurulmalıdır. Bu komisyonda bölge ileri gelenleri ile kurum temsilcileri yer almalıdır. Festival alanı katılımcılara ulaşım, konaklama ve yeme içme imkânı sunacak şekilde düzenlenmelidir. Festivalin basında ve sosyal mecrada daha fazla yer alması adına yerel basın yanında ulusal basın temsilcileri ile sosyal medya fenomenleri de davet edilmelidir.

[Avrasya Turizm Araştırmaları Dergisi](#) yayıncı [Bayram KANCA](#) tarafından [CC BY-NC-SA 4.0](#) ile lisanslanmıştır.

A R T I C L E I N F O

A B S T R A C T

Research Article

Article history:

Received	: 23 November 2020
Revised	: 1 December 2020
Accepted	: 10 December 2020
Available	: 31 December 2020

Keywords:

Festival Tourism
Rural Tourism
Alternative Tourism
Local Legends

In recent years, people's tendencies have turned to alternative tourism types. Rural tourism is one of these tourism types. On the other hand, local festivals, which highlight the attractiveness of rural tourism and exhibit local products specific to the region, are important for the promotion and development of rural tourism. These festivals also cause the region to experience economic and cultural vitality. From this point of view, within the scope of this study, the Salt Planting Festival held in Giresun Çaldağ region was examined within the scope of rural tourism attraction. The data of the research, which is a qualitative study in essence, was obtained through observation and literature review. According to the data obtained, it was determined that the idea of the festival was born from a legend unique to the region and was realized by Giresun Culture, Art and Tourism Association and Batlama Platform for the last two years. During the festival, it was determined that local music, entertainment and local foods were also presented to the participants in addition to reviving the legends unique to the region. The following recommendations have been developed for the sustainability of the festival; A festival commission should be established in order to plan the festival and determine its budget. This commission should include representatives of the region and institutions. The festival area should be arranged in a way to provide access, accommodation and food to the participants. In order for the festival to have more coverage in the press and social media, national press representatives and social media phenomena should be invited in addition to the local press.

[Journal of Eurasia Tourism Research](#) by [Bayram KANCA](#) is licensed under [CC BY-NC-SA 4.0](#)

*Sorumlu yazar / Corresponding author

1. GİRİŞ

İnsanların turizme yönelik beklenti ve istekleri diğer sektörlerde olduğu gibi sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde. Bu değişim ve gelişim ağırlıklı olarak kitle turizminden alternatif turizm türlerine doğru sürekli bir artış eğilimindedir. Kırsal alanlardaki doğal güzellikler, farklı kültür yapıları ve yöreye özgü etkinlikler alternatif turizm türleri içerisinde yer alan kırsal turizmin kapsamını oluşturmaktadır. Kırsal turizmin ana hedefi, bölgesel turistik çekiciliklerin korunarak kullanılmasının yanında, ziyaretçilerin söz konusu bölge insanıyla sosyal ve kültürel ilişkiler kurmalarına da olanak sağlamayı hedeflemektedir (Uğuzman Er, 2001). Bu anlamda festivaller bu hedeflerin gerçekleşmesini kolaylaştıracak önemli araçlardan biri olarak dikkat çekmektedir.

Kırsal turizm ile ilgili çekicilikleri öne çıkaran, çeşitli gösterilerin yer aldığı, o bölgeye özgü yerel ürünlerin sergilendiği festivallerin, kırsal turizmin tanıtımı ve gelişimi bakımından önemli olduğu savunulmaktadır. Yöresel festivaller hem gerçekleştiği bölgenin tanıtımına katkı sağlamakta hem de festival süresince bölgenin ekonomik ve kültürel canlılık yaşamasına sebep olmaktadır. Bu bakış açısından hareketle bu çalışma kapsamında Giresun Çaldağ yöresinde gerçekleştirilen Tuz Ekim Festivali'nin kırsal turizm çekiciliği kapsamında incelenmekte ve ortaya konulan bulgular doğrultusunda söz konusu festivalin kırsal turizmin gelişimine katkısının artırılması için nasıl daha etkin kullanılabileceği doğrultusunda öneriler sunulmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kırsal Turizm

Yoğun yaşam ortamından bunalan kent insanının, stresten uzak yaşam biçimi ve baskı yaratacak sınırlamaların olmayışı, insanların kendilerini özgür hissetmelerini sağlayacak imkânların var olması gibi çekicilikler nedeniyle tatillerinde kırsal bölgeleri tercih etmeye başlamasıyla birlikte kırsal turizm anlayışı da gelişmeye başlamıştır (Soykan, 1999). Çünkü kent yaşamının yoğun ve zorlu yaşam koşulları, sakin ve huzurlu ortamlara olan ihtiyacı artırmıştır. Başlangıçta genellikle iç turizm konusu olan kırsal turizm günümüzde uluslararası turizmin de ilgi alanı olmaya başlamıştır.

Kırsal turizmin, günümüzde kırsal faaliyetlerin yoğun olduğu bölgelerde gelişen yeni bir turizm çeşidi olduğu kabul edilmektedir. Çiftlik turizmi, köy turizmi, yayla turizmi, yeşil turizm ve tarım turizmi gibi isimlerle dile getirilen kırsal turizm insanların kent yaşamından kaynaklı ekonomik, sosyal ve psikolojik sorunlarının çözümünde önemli bir çıkış noktası olarak görülmektedir. Öte yandan kırsal turizm kitle turizminin egemenliğinden kurtulmak, kırsal yörelerin huzur dolu ve dinlendirici atmosferinden yararlanmaya olanak sağlamak ve yöre insanına ekonomik katkı sağlamak açısından büyük önem arz etmektedir (Olalı ve Timur, 1988).

Kırsal turizmin, turistin uzun süreli bir tatili ya da kırsal alanda kısa bir gezintiyi kapsayabileceği savunulmaktadır. Üstelik bu tatillere katılım, aktif ya da pasif, şehir yakınında ya da turda, aile-akraba ziyaretleri gibi duygusal amaçlı ya da spor aktivitesi amaçlı olabileceği ileri sürülmektedir. Bu farklılıklar kırsal turizmin tanımının yapılmasını oldukça zorlaştırmaktadır (Swarbrooke, 1998). Kırsal turizme yönelik yapılan tanımlardan bazıları şu şekildedir;

Küçükaltan (1997) kırsal turizmin, insanların devamlı ikamet ettikleri yerler dışındaki kırsal yöreleri ziyaretleri, buralarda tarım üreticilerinin ürettikleri mal ve hizmetleri, yörenin doğal dokusuna uygun mekânlarda talep ederek ve yörede para arttırma arzularını minimize ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünü olduğunu dile getirmektedir. Soykan (2006) ise kırsal turizmi, kişilerin doğal ortamlarda dinlenmek ve değişik kültürlerle bir arada olmak amacıyla bir kırsal yerleşmeye gidip, orada konaklamaları ve o yöreye özgü etkinlikleri izlemeleri ya da katılmalarıyla gerçekleşen bir turizm türüdür şeklinde tanımlamaktadır. Öte yandan Esengül (2005) kırsal turizmin, kırsal alanlardaki tüm turizm faaliyetlerini kapsayan bir turizm çeşidi olduğunu savunmaktadır. Yemenoğlu, Dalgın ve Çeken (2013) ise daha kapsamlı bir tanım yaparak kırsal turizmin kırsal yerleşimlerde yaşayan insanlarla iç içe gerçekleştirilen ve çoğu zaman yerel halkın kültürel özelliklerini de kapsayan birçok kırsal çekiciliğin turistik ürünü oluşturduğu ve sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilen bir alternatif turizm şekli olduğunu dile getirmektedir.

Şerefoğlu (2009) bu tanımlardan hareketle kırsal turizmin; bölgede yaşayan halk için ek gelir yarattığını, her mevsim yapılabilen bir turizm türü olduğunu, mevsimsel yoğunlaşmayı önlediğini, bölge insanının iş olanaklarını arttırdığını ve daha çok tarımsal imkânların yoğun olduğu yerlerde uygulanabilir olduğunu savunmaktadır.

2.2. Festival

Festival kavramının kökeni Latince *festum* kelimesine dayanmaktadır ve halk eğlencesi, sevinç, şenlik ya da tanrılar onuruna işi bırakmak anlamlarına gelmektedir (Falassi, 1987). Festivaller genel olarak programı önceden belirlenen kültür, sanat, bilimsel ve ekonomik faaliyet veya belirli bir temaya yönelik yapılan eğlenceler olarak

tanımlanmaktadır (Atak, 2009). Bu anlamda festivaller tek seferlik eğlenceler olabileceği gibi belirli aralıklarla tekrarlanan gösteri ve etkinlikler dizisi olarak ta gerçekleştirilebilmektedir (şengül ve Genç, 2016).

Festivaller, genellikle yöresel kültürü ve tarihi korumayı, geliştirmeyi, rekreasyonel faaliyetleri, bölgesel kalkınmaya desteği ve bölgesel istihdam sağlamayı hedeflemektedir. Festivallerde mzık, eğlence, dans gibi sahne sanatları, el sanatları, dini ritüeller, tarihi olaylar, sportif faaliyetler ve çeşitli tarım ve/veya gıda ürünlerinden biri veya birkaçı sergilenmektedir (Günersel, 1997).

Günümüzde hızla büyüyen ve kırsal turizmin önemli unsurlarından biri olan festivallerin, turizmin gelişmesinde etkili olması sebebiyle festival organizasyonları dünya çapında hız kazanmıştır (Felsentein ve Fleischer, 2003). nk festivaller, yüksek yoğunluklu ve kısa dönemli turizm etkinlikleridir. Bununla birlikte özel çekiciliği, kutlama ve eğlenceleri ile insanların kısa süreliğine de olsa günlük yaşamın dışına çıkabilmelerine imkan yaratmaktadır. Festivallerin söz konusu bu özellikleri ev sahibi topluma karışarak kültürler arası deneyim yaşamak isteyen gezginleri, kşifleri ve egzotizmi arayan turistleri kendisine çekmektedir (Günersel, 1997).

Festivaller gerçekleştirildiği bölgenin veya şehrin imajına olumlu katkılar sağlamakta ve şehir yaşamının önemli parçalarından biri olarak görülmektedir. Öte yandan, düzenlendiği yörenin bilinirliğini artıracak ve bölgenin festival sonrasında da tercih edilmesine katkı sağlayacaktır. Bu yönüyle festivaller, düzenlendiği yörenin turizm anlamında markalaşmasına olumlu yönde katkı sağlamaktadır (Atak, 2009). Günümüzde nerdeyse hemen her şehirde yapılan festivaller, Anadolu'nun kültürel zenginliğinin tanıtılması ve korunması amacıyla gittikçe yaygınlaşmakta ve birçok yerde geleneksel hale gelmektedir (elik ve etinkaya, 2013).

3. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Ulusal literatürde ulaşılan ve festivalleri kırsal turizm çekiciliği açısından değerlendiren çalışmalardan bazıları aşağıda tarihsel sırayla verilmiştir.

İlban ve Kömür (2019) tarafından Ayvalık Uluslararası Zeytin Hasat Günleri, destinasyon markalaşmasında festival turizminin rolü bağlamında incelenmiştir. Çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat tekniğiyle ve 16 kişiyle yüz-yüze görüşülerek verilere ulaşılmış, betimsel ve içerik analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre festivalin; Ayvalık destinasyon markalaşmasına önemli etkisi olduğu, turist sayısını arttırdığı, ekonomik açıdan ilçeye canlılık getirdiği tespit edilmiştir. Öte yandan yapılan kelime bulutu analizi sonuçlarına göre Ayvalık, zeytinyağı, hasat, şenlik, turizm, turist, deniz, markalaşma, yurtdışı ile tanıtım temalarının ne çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

oban ve Süer (2018) destinasyon markalaşmasında festival turizminin rolü kapsamında Alaçatı Ot Festivali'ni incelemişlerdir. Toplam 8 kişiden derinlemesine görüşme tekniğiyle elde edilen verilere göre Alaçatı'ya gelen insanların bölgeyi ziyaret etme nedenlerinden birinin de festival olduğu, festival zamanında işletmelerin büyük maddi kazanç sağladığı ve festivalin bölgede yaşayan insanların ev ekonomisine de katkı sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca Alaçatı denince birçok insanın aklına Alaçatı Ot Festivali'nin geldiği ve bölgenin hem ulusal hem de uluslararası alanda tanınmasına yardımcı olduğu kanısına varılmıştır.

Dalgın, Atak ve çeken (2017) festivallerin bir kırsal turizm çekiciliği olarak önemi üzerine bir araştırma yapmışlardır. Söz konusu araştırmada ziyaretçilerin kırsal turizm deneyimini zenginleştiren bir çekicilik olarak festivallerin, kırsal turizm ürünü içindeki yeri ve kırsal turizm bölgesinin bilinirliğine sağlayacağı katkılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre festivallerin kırsal bölgenin tanıtımına katkı sağlamasının yanında, bölgenin festival zamanında ekonomik olarak bir canlılık yaşamasına da sebep olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda festivallerin düzenlendiği bölgenin tanıtımına önemli katkılar sağladığı ve bölgenin markalaşmasına büyük katkı sağladığı bu nedenle festivallerin gelişmesi, yaygınlaşması ve sürdürülebilir hale gelmesi için yerel yönetimler ile bölge halkının ve diğer girişimcilerin bu etkinlikleri duyurmak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla işbirliği içinde çalışması gerektiği vurgulanmıştır.

Özgürel, Alan ve Bingöl (2015) yerel kalkınmada bir araç olarak festivaller kapsamında Munzur Kültür ve Doğa Festivali'ni incelemişlerdir. Araştırmanın verileri 17 işletme yöneticisinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Elde edilen verilere göre, festivale hem evre illerden, hem de yurt içinde ve yurt dışında yaşayan Tuncelililer tarafından yoğun bir katılımın olduğu ve festival döneminde il genelinde yaşanan turizm hareketliliğinin sosyokültürel ve ekonomik açıdan canlılık getirdiği tespit edilmiştir. Öte yandan Tunceli'de yapılan bu ve benzeri etkinliklerin yaygınlaştırılmasının, geliştirilmesinin ve teşvik edilmesinin yöre turizmine, dolayısıyla yerel kalkınmaya katkı sağlayabilme potansiyelinin olduğu ve bölge barışına da olumlu yönde katkı sağlayacağı dile getirilmiştir.

Özer ve Çavuşoğlu (2014) Düzce ilinin Akçakoca ilçesinde düzenlenen yerel etkinliklerin kırsal turizme etkisine yönelik bir çalışma yapmışlardır. Çalışma kapsamında yörede bulunan esnaflardan yedi tanesini seçerek Akçakoca ilçesinde gerçekleştirilen yerel etkinliklere ilişkin yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile esnafın görüşlerini almışlardır. Yapılan görüşmeler neticesinde genel olarak esnafın düzenlenen yerel etkinliklerden memnun olduğu ancak ekonomik ve sosyokültürel katkısı bulunan yerel etkinliklerin süresinin uzatılması ve geleneksel hale getirilip çeşitlendirilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Öte yandan yerel etkinliklerin önemli bir turizm aracı olduğu ve söz konusu etkinliklere verilen önemin gerek etkinlik yöneticileri gerekse yerel yönetimler tarafından artırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Yemenoğlu vd. (2013) geleneksel festivallerin kırsal turizm üzerindeki etkileri bağlamında Denizli-Honaz Kiraz Festivali'ni incelemişlerdir. Verilerin mülakat yoluyla elde edildiği çalışmanın sonuçlarına göre; yerel halkın yörede kırsal turizmin gelişiminden memnun olduğu, gelecekte yörede daha fazla turist ağırlamak konusunda istekli olduğu, Honaz ilçesinin kırsal turizm alanı olma potansiyeli taşıdığı belirlenmiştir. Bununla beraber Honaz yöresinin geleneksel Kiraz Festivalinin bölgede kırsal turizm faaliyetlerinin çeşitlenmesinde ve bilinirliğinin artmasında önemli etkisi olduğu bu nedenle sonraki festival organizasyonlarına özel önem gösterilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Yukarıda konuya yönelik verilen çalışmalar incelendiğinde özellikle dikkat çeken noktalar şunlardır;

- Festivaller yapıldığı bölgenin bilinirliğini dolayısıyla sonraki zamanlarda da ziyaret edilme sıklığını arttırmaktadır.
- Festivalin gerçekleştiği bölgenin yerel halkı bu süreçte ekonomik fayda sağlamak ve festivallerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması konusunda isteklidir.
- Bölgenin sosyoekonomik yapısına katkı sağlayan festivallerin geliştirilmesi konusunda yerel yönetimlerden ve özel girişimcilerden destek beklenmektedir.
- Festivallerin destinasyon markalaşmasında ve bölgesel barışın sağlanmasında büyük katkısı vardır.

4. YÖNTEM

Araştırma özü itibarıyla nitel bir çalışma olup araştırmanın verileri, nitel çalışmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olduğu değerlendirilen, gözlem ve kaynak taraması (Yıldırım ve Şimşek, 2000) yöntemiyle elde edilmiştir. Çalışmada öncelikle Giresun Tuz Ekim Festivali'ne yönelik veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda söz konusu festival fikrinin ne zaman ve kimler tarafından ortaya atıldığı, festivalin ne zamandan beri gerçekleştirildiği ve festivalin organizasyonu ve yürütülmesinde kimlerin rol aldığına yönelik bilgiler derlenmiştir. Bu süreçte festivale yönelik oluşan ilgi ve festivalin yürütülmesine yönelik sıkıntılar da derlenmeye çalışılmıştır. Sonrasında ise festivalin kırsal turizm çekiciliği açısından öneminin ne olduğu ve bu anlamda yeteri kadar etkin kullanılıp kullanılmadığı değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda söz konusu festivalin kırsal turizm çekiciliği kapsamında daha etkin kullanılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

5. BULGULAR

Antik çağlardan bu yana tuz, yiyecekleri koruma, tedavi, dezenfektasyon ve lezzet gibi çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Bu nedenle tuz, kullananlar tarafından, kutsal sayılmıştır (Yıldız, 2019). Tuzun ne zaman keşfedildiğine yönelik çeşitli mitolojik hikâyeler dile getirilmektedir. Bunlardan bir tanesi Türk Hakanı Tutuk'a atfedilen hikâye (Ögel, 2014), bir diğeri ise Halil İbrahim Peygamber'e atfedilen hikâyedir (Elçin, 1988). Bununla beraber hemen her toplumda tuz ile ilgili atasözleri, deyimler, masallar, efsaneler, bilmece ve destanların olması kaçınılmaz bir durumdur (Yıldız, 2019).

Giresun Kültür Sanat ve Turizm Derneği kurucusu ve Batlama Platformu Başkanı Mali Müşavir İbrahim İlyasoğlu kendisi ile yapılan bir söyleşide Tuz Ekim Festivali fikrinin doğuş hikâyesini şöyle anlatmaktadır (Akin, 2020: 163-165);

“Giresun'un farklı yörelerinde anlatılmakla beraber, Melikli (Çaldağ) yöresinde de anlatılan şu fıkraya dayanmaktadır: Melikliler, herhalde fakirlermiş ki, her sene tuza dünyanın parasını vermekten bıkmışlar. Bu durumdan kurtulmak için epeyi düşünmüşler. Kendi kendilerine şöyle demişler: “Mısır ekip mısır elde ediyoruz, kabak ekip kabak elde ediyoruz, fındık dikip fındık elde ediyoruz da neden tuz ekip kendi tuzumuzu elde etmiyoruz?” Bu fikir hepsinin aklına yatmış ve bahara tarlanın uygun bir bölümüne bir miktar tuz ekmişler. Bir müddet bekledikten sonra çıkacak tuz fidelerini gözlemeye başlamışlar. Bir gün, iki gün, üç gün... Bekle babam bekle ama tuzların yeşermeye hiç niyeti yok. Mecburen tuzu yine parayla alıp, hayal kırıklığı içinde gelecek seneyi beklemeye koyulmuşlar. Ertesi sene baharda daha bir özenle ekmişler tuzları. Önce hennük olmasını beklemişler sonra birinci hergi edip bir hafta-on gün bekledikten sonra ekmişler tohumluk ayırdıkları tuzları. Tekrar heyecan içinde

topraktan çıkacak fideleri beklemişlerse de nafîle. Sonuç bir önceki seneden farklı olmamış. Bir sonraki sene de tekrar denemişler, yok. Köylüler nerede hata yaptıklarını sorgulamışlar doğal olarak. Kimisi “erken ektik ondan bitmedi” demiş. Kimi “yok geç kaldık” demiş. Kimisi “derine ektik”, kimi “hayır yakaya (yüzeye yakın) ektik” demiş. Hülasa anlaşılmayınca son çare olarak köyün en akıldanesi Ali Fakki’ya danışmaya kara vermişler. Gidip meseleyi izah etmişler ve bir çözüm bulmasını istemişler. Ali Fakki biraz durup düşündükten sonra “Bundan bilmeyecek ne var ki” demiş. “Nasıl diğer bitkilerin tohumlarını yiyen böcekler varsa bir böcek de tuz tohumlarını yiyordur.” Bunun üzerine köylüler gelecek sene işi sıkı tutmaya karar vermişler. Ertesi yıl baharda artık işi şansa bırakmamaya kararlı bir şekilde ürünü ekmişler. Ancak ekimden sonra çimlenmesi için beklenen tuzları yiyen haşaratlar için tarlanın bir başına bir de sonuna iki nöbetçi dikmişler. Nöbetçiler her gün değiştiriliyor, gece gündüz pür dikkat tarla gözetiliyormuş. Aradan kaç gün geçti bilinmez, yolunu şaşırılmış bir çekirge atlaya zıplaya tarlada gezerken olacak bu ya, gelip nöbetçilerden birinin tam alnına konmaz mı? Nöbetçi “İşte bu ektiğimiz tuzları yiyen namussuz” diye düşünüp kııldamadan durmuş. Bir hareket yapsa üç senedir emekleri zayi eden düşman kaçacak. Kendisinin de tek eliyle alnındaki çekirgeyi vurması mümkün değil. Çareyi arkadaşını yardıma çağırmakta bulmuş. Çekirgeyi rahatsız etmeden hafif bir ıslık sesi ile arkadaşının dikkatini çekmeyi başarmış. Aynı zamanda bir kolunu arkadaşına doğru uzatıp, işaret parmağıyla alnındaki çekirgeyi işaret ediyormuş. Arkadaşı denmek isteneni anlamış tabi. Yavaşça tüfeğini çekirgeye doğru doğrultup, tam çekirgenin üzerine nişanlamış. Bu arada arkadaşı da kırıdarsam çekirge kaçır diye heykel gibi hareketsiz beklemekteymiş. Gez, göz, arpacık, hedefin alt kenarı, orta noktası; Güm! Tetiği çeken nöbetçi tam zafer narası atmaya hazırlanıyormuş ki arkadaşı iki seksen sırtüstü düşmüş toprağın bağına. Önce anlamamış ne yaptığını sonra arkadaşının başında bir müddet ağlayıp sızlandıktan sonra kendisi de mevta olan olmuş çekirgeye dönerek; “Bir sizden gitti, bir bizden. Olduk bir kile tuzdan”. Demiş.”

Hikâyede geçen “kile” o zamanlarda kullanılan bir ağırlık ölçüsü birimi olup (Akyol, 2018) yaklaşık olarak iki teneke dolusu buğdaya denk gelmektedir. Öte yandan Giresun’da anlatılan bu hikâyenin benzer türüne Adana-Karatepe yöresi ile (Artun, 1995) Alman halk efsaneleri içerisinde yer alan “Schildalılar Tuz Yetiştiriyor” başlıklı anlatıda (Schwab, 1991) rastlanmaktadır.

Tuz Ekim Festivali’nde yörede anlatılan tuz ekim efsanesi yanında yine yöreye özgü diğer bazı efsanelerinde bir bölümü canlandırılmaktadır. Bu efsaneler içerisinde bulutta kayık yüzdürme, peynirden cami yapma, değirmen taşı gibi efsaneler yer almaktadır (Öztürk, 2018). Özellikle bulutta kayık yüzdürme efsanesine ithafen bölgeye inşa edilen deniz fenerinin dünyada denize en uzak deniz feneri olduğu ve efsanenin aslında gerçeğe dayandığı iddiası çok dikkat çekicidir. Bu ve benzeri uygulamalarla festival bir anlamda müzik, eğlence ve dans ritüeli yanında yöreye özgü kültürel değerlerin ön plana çıkarıldığı bir atmosfere de büründürülmeye çalışılmıştır. Çanakçı Kuşköy köylülerinin ıslıkla konuşmayı temsilen bir sunum yapmaları da buna katkı sağlama amacındadır. Yerel basının ilgisinin oldukça yüksek olduğu festival süresince Giresun Sosyal Hizmet Derneği Yaşam Evi ve Giresun Kent Konseyi Kadın Meclisinin kurmuş olduğu yöresel ürün stantları da katılımcıların büyük ilgisini görmüştür (Öztürk, 2018).

Giresun Kültür Sanat ve Turizm Derneği ve Batlama Platformu olarak 2 yıldır Tuz Ekim Festivali’ni gerçekleştirdiklerini belirten İlyasoğlu, söz konusu festivalin somut olmayan kültürel miras kapsamına alınması için UNESCO’ya başvurduklarını belirtmiştir. Efsaneye yönelik 2 adet kitap, 15 adet şiir ve 4 adet müzik klibinin çekildiğini, bölgenin bu anlamda daha fazla bilinirliğinin artırılmasına yönelik Kültür ve Turizm bakanlığı, Giresun Valiliği ile İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü’nün desteklerine ihtiyaç duyduklarını belirtmektedir (Vizyon Siyasi, Aktüel Dergi, 2019).

Giresun Tuz Ekim Festivali’nin gerçekleştirildiği alan Giresun’un en bilindik yaylalarından biri olan Kulakkaya Yaylası yakınında kurulu Melikli Obası sınırları içerisinde yer almaktadır. Festival alanı Doğu Karadeniz Coğrafyasının sahip olduğu doğal güzelliklerin her türlüşününün (doğal güzellikler, zengin bitki örtüsü, tertemiz suları ve havası gibi) ve yayla kültürüne özgü çekiciliklerinin (geleneksel mimari, yöresel yemekler, yöresel müzik ve oyunlar ile el sanatları, gibi) yer aldığı bir yerleşim yerine yakınlığı açısından önemli avantajlara sahiptir (Sezer ve Kılıç, 2015). Bu anlamda doğa yürüyüşü, atlı sporlar, foto ve jeep safari, bisiklet turu, botanik turizmi, yaban hayatı ve kuş gözlemciliği gibi birçok turistik aktivite yapılabilir. Bunun yanı sıra dağ turizmi, sağlık turizmi, kış turizmi, kültür turizmi gibi turizm türleri açısından da uygun koşullara sahiptir. Ancak yapılan gözlem sonucunda festival alanında festival süresince ve/veya festival sonrasında kullanılacak olan düzenlemelerin (yürüyüş rotası, yürüyüş yolu, yönlendirme levhaları gibi) henüz yapılmadığı tespit edilmiştir.

Festival alanı yaklaşık olarak 1200 rakım yükseklikte olup Giresun Merkez’e 50 km mesafede yer almaktadır. Söz konusu alana Yeşile Yol projesi kapsamında birbirleri ile bağlantılı hale getirilmiş olan Dereli-Yavuzkemal,

Camili-Erimez ve Çaldağ-İnişdibi olmak üzere üç ayrı güzergâhtan her mevsim rahatlıkla ulaşılabilmektedir. Ayrıca festival alanı Kulakkaya Yaylası yakınında olduğundan ziyaretçilerin yeme-içme, konaklama ve alışveriş ihtiyaçlarını giderecek yerel işletmeler de mevcuttur.

6. SONUÇ

Festivalin yukarıda sözü edilen alanda gerçekleştiriliyor olması, katılımcıların festival sonrasında da bölgeyi yeniden ziyaret ederek yukarıda bahsi geçen aktiviteleri yapmaya devam etme eğilimlerini arttıracığı değerlendirilmektedir. Bu durumun sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için, söz konusu faaliyetlerin gerek sosyal medya gerekse yazılı ve görsel medyada daha fazla yer almasına yönelik planlamaların ve uygulamaların artırılması önerilmektedir. Bu anlamda bir sonraki festivale yerel basın yanında ulusal basın temsilcileri ile bölgeye yönelik yayınlar ve paylaşımlar yapan sosyal medya fenomenleri de davet edilebilir.

Festival süresince ortaya çıkacak olan canlılığın bölge esnafına olumlu yönde yansması kaçınılmazdır. Bu bağlamda bölgede faaliyet gösteren yeme-içme ve konaklama işletmeleri yanında, çeşitli yöresel gıda (süt ürünleri, kurutulmuş veya turşusu kurutulmuş çeşitli meyve sebzeler, el işi örgüler vb.) üreticileri ve satıcılarına da olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak söz konusu bu ekonomik katkının sürdürülebilirliği ziyaretçilerin memnuniyet düzeyleriyle doğrudan bağlantılıdır. Bu anlamda sunulan hizmetin ve yöresel ürünlerin kalite standardına özen gösterilmesi, yerellikten uzaklaşmaması ve ürünlerin bulunabilirliğinin artırılması önerilmektedir. Bu anlamda üretici ve satıcıların kooperatifleşmesi bir çözüm olarak düşünülebilir.

Doğu Karadeniz genelinde ve Giresun özelinde faaliyet gösteren seyahat acentelerinin bölgeye yönelik konaklamalı veya günübirlik tur planlamalarında festival alanının da yer almasına özen göstermeleri ve festival zamanında festivale özgü özel turlar düzenlemeleri tavsiye edilmektedir. Bölgeye yapılacak olan seyahatlerde festivalin doğuşuna yönelik hikâyelerin katılımcılara anlatılmasının veya bir mizansen çerçevesinde katılımcıların tuz ekimi aktivitesini deneyimleyebilmesini sağlamanın bölgeye olan ilgiyi ve talebi arttıracığı değerlendirilmektedir.

Festivallerin organizasyonu ve gerçekleştirilmesi zaman, uzmanlık bilgisi ve ekonomik açıdan oldukça zahmetli ve maliyetlidir. Bu anlamda söz konusu festivalin kesintisiz sürdürülmesi için bir festival komisyonunun kurulması ve bu komisyona gerek bölge ileri gelenlerinin gerekse yerel kurumlardan (Valilik, Belediye, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Meslek Odaları vb.) temsilcilerin yer almasının sağlanması önem arz etmektedir. Oluşturulacak söz konusu komisyonun önerileri doğrultusunda festivalin programı ve bütçesi belirlenmeli ve bu bütçeye yukarıda bahsi geçen bütün kurum ve kuruluşların desteğinin sağlanması gerekmektedir.

Festival alanının bulgular bölümünde dile getirilen yürüyüş rotası, yürüyüş yolu, yönlendirme levhası gibi eksiklikleri tamamlanarak, festival sonrasında da ziyaretçiler tarafından kullanılacak şekilde düzenlenebilir. Yine aynı şekilde özellikle yöresel mimari anlamında alana inşa edilebilecek ahşap yapıların veya çadırların inşa edilmesi, çadır veya karavanlarıyla gelen ziyaretçiler için kamp alanlarının düzenlenmesi söz konusu alanın kullanılabilirliğini arttıracaktır. Öte yandan festival alanına Kulakkaya, Dereli, Yavuzkema ve İnişdibi'nden farklı zorluk derecelerinde yürüyüş rotaları belirlenip bu rotalar düzenlenerek katılımcıların festival alanına Karadeniz'in güzelliklerini ve temiz havasını deneyimleyerek ulaşmaları sağlanmalıdır. Bu uygulamanın ziyaretçilerin zihninde unutulmaz anılar bırakacağı ve söz konusu anıların festival sürecindeki yeme-içme ve eğlence aktiviteleriyle bütünleşerek onların tekrar ziyaret etme eğilimlerini arttıracığı değerlendirilmektedir.

Yukarıda bulgular başlığı altında anlatıldığı üzere festival fikri yörede bir anlamda trajikomik bir hikâyeden çıkmıştır. Bilindiği üzere Karadeniz bölgesinde bu ve benzeri fıkra ve hikâye gibi anlatılar oldukça yaygındır. Söz konusu bu anlatılarda Karadeniz insanını keskin zekâsını, hoşgörüsünü ve kendiyi barışık halini görmek mümkündür. Bölgeye yönelik bilimsel çalışmalar planlayan araştırmacılara konuya yönelik başka ve benzer hikâye, fıkra, mani vb. anlatıları derlemeye yönelik araştırmalar yapmaları önerilmektedir. Öte yandan bölgede bulunan eğitim kurumlarının da (Üniversiteler, Milli Eğitime bağlı eğitim kurumları ve özel eğitim kurumları) eğitim-öğretim müfredatlarında bölgenin bu zenginliklerine yer vermeleri ve bu kültürel değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması yönünde çaba sarf etmeleri önerilmektedir.

TEŞEKKÜR

Bu araştırma, hiçbir kamu, ticari veya kar amacı gütmeyen kurum ya da kuruluştan herhangi bir finansman desteği almamıştır.

MENFAAT UYUŞMAZLIĞI

Yazarın/yazarların, herhangi bir kurum ya da kuruluş ile finansal çıkar içeren bir ilişkisi ya da katılımı (hibe; eğitim bursları; konuşmacı bürolarına katılım; üyelik, istihdam, danışmanlıklar, hisse senedi sahipliği veya diğer öz özkaynak payları; ve uzman tanıklığı veya patent lisans düzenlemeleri); bu çalışmada tartışılan konu veya

materyallerle ilgili mali olmayan çıkarları (kişisel veya mesleki ilişkiler, bağlantılar, kanaatler veya inançlar gibi) bulunmamaktadır.

YAZARLARIN KATKILARI

M.ř.: Kavramsallaştırma, Yöntem, Veri Toplama, Yazma - orijinal taslak hazırlama, Yazma - gözden geçirme ve düzenleme, Yazın taraması, Analiz ve yorumlama, Finansman sağlama, Proje Yönetimi, Danışmanlık, Nihai onayın verilmesi.

ETİK BEYAN

Bu alışma için Etik Kurul onayına ihtiyaç duyulmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akın, R. (2020). *Memleket değerlerimiz "sılaya dönüş, aslına rücu"*. İstanbul: Arı Sanat Yayınları.
- Artun, Erman (1995). Karatepli fıkraları. *İpek Yolu Uluslararası Halk Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri (Ankara, 1-7 Temmuz 1993)*. Ankara: Kültür Bakanlığı HAGEM Yayınları, 19-55.
- Atak, O. (2009). *Türk turizminin tanıtımında festivallerin yeri ve önemi: Antalya örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- elik, S., etinkaya, M. Y. (2013). Festival in event tourism: The case of international İzmir art festival, *International Journal of Contemporary Economics and Administrative Sciences*, 3(1), 1-21.
- oban, M. ve Süer, S. (2018). Destinasyon markalaşmasında festival turizminin rolü: Alaçatı ot festivali üzerine bir alışma. *International Journal of Contemporary Tourism Research* 1, 58-67.
- Dalgın, T., Atak, O. ve çeken, H. (2016). Festivallerin bir kırsal turizm çekiciliği olarak önemi. *Journal of International Social Research*, 9(47), 1179-1184.
- Elçin, ř. (1988). Halk edebiyatı araştırmaları II. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Esengül, K. (2005). *Kırsal kalkınmada yeni bir yaklaşım: kırsal turizm*. T.C. Sivas Belediye Başkanlığı Sivas Kaplıcaları ve Turizm Potansiyeli Sempozyumu,(15 Nisan 2005) 168-171.
- Falassi, A. (1987). *Festival: definition and morphology, in time out of time: essays on the festival*, Albuquerque: University of New Mexico Press, 1-10.
- Felsenstein, D. and Fleischer, A. (2003). Local festivals and tourism promotion: the role of public assistance and visitor expenditure, *Journal of Travel Research*, 41(4), 385-392.
- Giresun Vizyon Siyasi, Aktüel Dergi (Kasım, 2019), 2(4), 41-44.
- Günersel, ř. (1997). *Kültürel değerlerin kullanımı ve önemine bir örnek: festivaller*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İlban, M, Kömür, T. (2019). Destinasyon markalaşmasında festival turizminin rolü: Ayvalık uluslararası zeytin hasat günleri örneği, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 16 (2), 274-295.
- Küçükaltan, D. (1997). *Trakya ekonomisi için bir bölgesel kalkınma modeli: kırsal turizm*. 7. Ulusal Bölge Bilimi Bölge Planlama Kongresi, (20-22 Ekim) İzmir: Pro-Ofset Matbaacılık.
- Olalı, H. ve Timur, A. (1988). *Turizmin Türk ekonomisindeki yeri*. İzmir: Ofis Ticaret Matbaacılık.
- Ögel, B. (2014). *Türk mitolojisi-I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Özer, E. ve avuşoğlu, F. (2015). Rekreasyonel bir faaliyet olarak yerel etkinliklerin kırsal turizme etkisi. *International Journal of Sport Culture and Science*, Özel Sayı 2, 191-202.
- Özgürel, G., Alan, R. ve Bingöl, Z. (2015). Yerel kalkınmada bir araç olarak festivaller: Munzur kültür ve doğa festivali. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 5(2), 113-121.
- Öztürk, N. (2018). *Tuz Ekim festivali*. <https://www.yesilgiresun.com.tr/makale/4967694/nihat-ozturk/tuz-ekim-festivali/> Erişim tarihi: 13.11.2020
- Schwab, G. (1991). *Alman halk efsaneleri*. (ev: Nevin Selen). İstanbul: MEB Yayınları.
- Sezer, İ. ve Kılıç, M. (2015). Kulakkaya Yaylası'nda yaşayanların, yayladaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik algılarının değerlendirilmesi. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 5(1), 95-104.
- Soykan, F. (2006). *Avrupa'da kırsal turizme bakış kazanılan deneyim*. II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi, (20-22 Nisan) 72-73.
- Soykan, F. (1999). Doğal evre ve kırsal kültürlerle bütünleşen bir turizm türü: kırsal turizm, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 67-75.
- Swarbrooke, J. (1998). *Sustainable tourism management*, Oxford: CAB International Publishing.
- şerefoğlu, C. (2009). *Kalkınmada kırsal turizmin rolü, 2007-2013 yılları arasında ülkemizde uygulanacak olan ıpar kırsal kalkınma programındaki yeri, önemi ve beklenen gelişmeler*. Ankara: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı- Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Raporu.

- Şengül, S., ve Genç, K. (2016). Festival turizmi kapsamında yöresel mutfak kültürünün destekleyici ürün olarak kullanılması: Mudurnu İpekyolu kültür sanat ve turizm festivali örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), 79-89.
- Uğuzman Er, T. (2001). Turizm sektöründen etkin ve etkili bir biçimde yararlanılması gerekliliği. *Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildiriler*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı, 51-58.
- Yemenoğlu, E., Dalgın, T. ve Çeken, H. (2013). Geleneksel festivallerin kırsal turizm üzerindeki etkiler: Denizli Honaz kiraz festivali örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 3(1), 16-21.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2010). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldız, İ. (2019). Türk mahalli fıkra tiplerinden Giresun-Meliklili Ali Fakki ve Hasan Ağa üzerine karşılaştırmalı bir değerlendirme. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 327-350.